

Дослідження потреб та інтеграції ВПО у Львівській громаді

ПРО дослідження:

Це дослідження - не просто набір цифр, а щира і глибока розповідь про долі людей, які знайшли прихисток у Львівській громаді. Його особлива цінність полягає в тому, що воно з великою емпатією допомагає нам почути справжні потреби внутрішньо переміщених осіб та краще зрозуміти їхній непростий шлях до адаптації.

Загалом, це дослідження є дуже важливим дороговказом для місцевої влади та волонтерів. Воно нагадує, що для того, аби допомогти новим сусідам по-справжньому зцілитися та інтегруватися, нам варто не лише закривати базові потреби, але й створювати атмосферу прийняття, допомагати з доступним житлом і, найголовніше, дарувати щирю повагу, турботу та рівне ставлення без жодних упереджень.

Організатори дослідження:

Ініціаторами та організаторами опитування виступили в партнерстві Львівська міська рада а саме Центром соціальної підтримки, з ініціативою We Care Centers та Аналітичним центром IUA.

Об'єднавши зусилля муніципальної влади, благодійного сектору та професійних дослідників, організатори прагнули не просто зібрати статистику, а щиро почути голоси людей. Спільним завданням цієї команди було глибше зрозуміти щоденні труднощі внутрішньо переміщених осіб, оцінити реальну якість їхнього життя та знайти ті точки опори, які дають їм сили сьогодні. Завдяки такому партнерству місцеві ініціативи отримали змогу побачити справжні потреби переселенців, щоб кожен, хто був змушений переїхати, відчував себе не просто тимчасовим мешканцем, а повноцінною, важливою та прийнятою частиною львівської громади.

Методологія дослідження

Збір даних для цього дослідження проводився за допомогою кількісного методу — **онлайн-опитування за методикою CAWI** (Computer-Assisted Web Interviewing). Цей формат передбачає самостійне заповнення респондентами електронної анкети. Використання CAWI є особливо ефективним для такого типу досліджень, адже воно дає людям змогу відповісти на запитання у зручному темпі та безпечній обстановці.

Це суттєво підвищує рівень відвертості, що критично важливо під час обговорення чутливих тем: психоемоційного стану, фінансових труднощів чи болючого досвіду дискримінації.

Репрезентативність та розрахунок похибки вибірки

Щоб зрозуміти, наскільки точно результати опитування відображають реальну ситуацію, необхідно співставити розмір вибірки із загальною кількістю переселенців.

- **Генеральна сукупність (N):** 95 000 внутрішньо переміщених осіб (загальна кількість ВПО у громаді).
- **Розмір вибірки (n):** 424 респонденти.
- Здійснивши математичні розрахунки, ми отримуємо статистичну похибку на рівні **4.75%**

Що це означає на практиці?

Похибка менше **5%** є "золотим стандартом" для надійних соціологічних опитувань. Це означає, що отримані результати є статистично значущими та репрезентативними. Наприклад, якщо дослідження показує, що **52.5%** опитаних потребують допомоги з житлом, ми можемо з 95-відсотковою впевненістю стверджувати, що серед усіх 95 000 переселенців у Львові цей показник коливається в межах від **47.75%** до **57.25%**.

Отже, вибірка з 424 осіб є цілком достатньою, щоб відобразити об'єктивну картину, а місцева влада та громадські ініціативи можуть впевнено спиратися на ці дані при розробці програм підтримки.

Вступ

Війна змусила багатьох людей покинути свої домівки, рятуючись від безпосередньої загрози життю, окупації та руйнувань. Для десятків тисяч внутрішньо переміщених осіб Львів став новим безпечним прихистком. Проте сьогодні, коли первинний шок переміщення для багатьох минув, постає складніше завдання: не просто забезпечити людям тимчасовий дах над головою, а допомогти їм повноцінно інтегруватися, відновити економічну стабільність і знайти психологічний спокій на новому місці.

Це дослідження, ініційоване Львівською міською радою, Центром соціальної підтримки, We Care Centers та Аналітичним центром IUA, створене з глибокою повагою до досвіду кожного переселенця. Його головна мета — вийти за межі сухих статистичних звітів і почути справжні голоси людей. Ми прагнули зрозуміти, з якими перешкодами вони стикаються щодня, що вкладають у поняття «нормального життя» сьогодні та які саме чинники стають для них точкою опори.

В основу цього звіту лягли відверті відповіді 424 респондентів, що дозволило нам побачити комплексну й живу картину адаптації. Дослідження детально розкриває ключові виклики: від критичного впливу непосильної вартості оренди житла та проблем

із пошуком роботи до важливості нових соціальних зв'язків у подоланні травм. Цей документ — це запрошення до діалогу та водночас практичний дороговказ для місцевої влади й волонтерів, покликаний допомогти зробити Львів містом, де кожен зможе відчувати щире прийняття, підтримку та тепло нового дому.

Ключові висновки:

Парадокс горизонту планування та укорінення: Втрата рідного дому через руйнування чи окупацію не стимулює швидкої інтеграції, а навпаки — занурює осіб у стан глибокої екзистенційної та фінансової невизначеності (понад 43% таких опитаних вагаються щодо своїх планів). Натомість громадяни, які здійснили превентивну евакуацію, зберігши частину ресурсів, демонструють значно вищу готовність назавжди пов'язати своє майбутнє з приймаючою громадою.

Соціальна суб'єктність як головний інструмент психологічного відновлення: Справжня ментальна терапія лежить у площині активної дії, оскільки найвищий рівень внутрішнього спокою демонструють ті, хто знаходить роботу, волонтерить та свідомо формує нові соціальні зв'язки у місті. Закриття ж виключно на родинному колі чи спілкуванні з колишніми земляками консервує спільну травму і блокує повноцінну адаптацію переселенців.

Крихкість інституційної довіри перед лицем дискримінації: Суб'єктивний досвід упередженого ставлення (в установах чи при оренді житла) має настільки радикальний руйнівний вплив, що здатен повністю нівелювати технічно бездоганно надану адміністративну послугу. Зіткнення з упередженістю миттєво відкидає людину в стан критичного відчуження від громади та подвоює частку негативних оцінок влади.

Деструктивний вплив інформаційних бульбашок: На формування довіри до влади суттєво впливає медіаспоживання, де тривале перебування виключно в емоційно забарвленому просторі Telegram-каналів чітко корелює з вищим рівнем інституційного скептицизму. Водночас вихід за межі одного джерела та поєднання його з офіційними ресурсами допомагає переселенцям формувати більш збалансоване та довірливе ставлення до місцевого самоврядування.

Роль соціальних зв'язків у виборі міста переважає над безпекою: Хоча загальне відчуття безпеки є критично важливим критерієм (40.2%), першочерговим фактором вибору Львова стала саме наявність родичів або знайомих у місті, на яку вказали 43.0% опитаних. Крім того, для 15.6% респондентів місто від початку розглядалося лише як транзитний пункт, але вони вирішили тут залишитися, що підкреслює велику частку спонтанності у міграційних траєкторіях.

Парадокс професійного перенавчання та комунікаційний бар'єр: Фактична схильність до зміни професії виявилася абсолютно однаковою для всіх освітніх груп (близько 28-29%), проте причини відмови від навчання кардинально різняться. Магістри свідомо відхиляють пропозиції через високу цінність власної експертизи (лише 11.23% не знали про можливості), тоді як люди з професійно-технічною чи середньою освітою значно частіше залишаються поза процесом перекваліфікації суто через брак поінформованості (від 18.18% до 21.43%).

Різні критерії «нормальності» диференціюють міграційні наміри: Респонденти, для яких нормальне життя асоціюється передусім із миром та безпекою (45.6%), значно частіше (27.27%) планують назавжди залишитися у Львові, оскільки місто задовольняє цей запит. Натомість ті, хто пов'язує нормальність із наявністю власного житла (41.6%), демонструють найменшу готовність укорінюватися (15.20%) та найвищий рівень загальної життєвої невизначеності (44.0%).

Джерело підтримки визначає вектор інтеграції: Те, на що внутрішньо переміщена особа психологічно спирається, формує її майданчики для соціалізації у місті. Ті, хто знаходить головну опору у вірі та релігії, очікувано гуртуються навколо церковних подій (67.39%), тоді як переселенці, орієнтовані на нові знайомства, обирають основним інструментом нетворкінгу та адаптації культурні заходи (71.11%).

Злам стереотипу щодо житлових звернень: Попри те, що дороге житло є найбільшим фактором соціального напруження, особисті звернення до органів влади з житлових питань парадоксальним чином не генерують найбільшого інституційного розчарування. Ті, хто безпосередньо звертався до влади за допомогою з житлом, вдвічі рідше ставлять інституціям «абсолютний нуль» (13.22%), ніж ті переселенці, які з цих питань не зверталися взагалі (25.74%).

Освіта як економічний щит: Наявність диплома магістра є вагомим фактором захисту від втрати роботи під час вимушеного переміщення. Половина магістрів (50.0%) продовжують успішно працювати за фахом, тоді як люди з професійно-технічною чи середньою освітою набагато частіше стикаються з бар'єрами та змушені змінювати кваліфікацію.

Брак базових фінансів провокує найглибшу апатію: Хоча висока вартість оренди є поширеною складністю, найсильніший негативний вплив на емоційне сприйняття повсякдення має брак фінансових ресурсів для покриття першочергових базових потреб (56.5% опитаних). У цій категорії людей рівень наповненості життя цікавими речами падає нижче критичної межі до 1.94 бала з 5.

Активна діяльність ефективніша за пасивну допомогу: Розуміння власної користі через волонтерство (2.45 бала) чи наявність постійної роботи (2.43 бала) суттєво випереджають за рівнем психологічного комфорту отримання гуманітарної допомоги чи державних виплат. Державна підтримка часто асоціюється з бюрократичними процедурами та відчуттям залежності, тому корелює з нижчим рівнем спокою (2.08 бала).

Дискримінація радикально руйнує довіру до громади та влади: Суб'єктивний досвід упередженого ставлення, особливо під час звернень до державних або комунальних установ, подвоює частку негативних оцінок якості взаємодії з владою. Відчуття дискримінації, зокрема при відмовах власників житла, повністю нейтралізує позитивний ефект від процедурної справності інституцій та викликає критичне відчуження від громади.

Інформаційні бульбашки впливають на оцінку влади: 67.6% ВПО отримують інформацію про події у громаді з Telegram-каналів. Користувачі, які покладаються виключно на Telegram, значно частіше (майже 44%) дають низькі оцінки якості взаємодії з органами влади. Найвищий рівень задоволеності (понад 76%) демонструють ті респонденти, які свідомо диверсифікують джерела і поєднують читання Telegram-каналів із перевіркою офіційних ресурсів.

«Сценарії розвитку та стратегічні ризики».

Що чекає на приймаючу громаду в найближчі 3–5 років, якщо поточні тенденції зберуться. Ось ключові прогностичні вектори, на які варто звернути увагу

- **Загроза хронізації бідності та формування "покоління залежних":** Дані демонструють, що потреба у базовому житлі (понад 70%) та гуманітарній підтримці харчуванням чи речами (майже 42%) залишається стабільно високою навіть серед тих переселенців, які перебувають у статусі ВПО з 2014–2021 років.
 - *Прогноз:* Якщо місцева політика не змістить фокус із пасивної гуманітарної допомоги на стимулювання економічної самостійності (підтримка бізнесу, мікрокредитування), теперішня хвиля ВПО (2022–2026 років) ризикує залишитися фінансово вразливою і через десятиліття. Громада отримає значний прошарок населення із хронічною залежністю від соціальних бюджетів.
- **Житлова криза як тригер демографічного відтоку:** Наразі 68.8% респондентів страждають від надмірної вартості оренди, і саме цей фактор є головною причиною категоричної відмови радити Львів іншим переселенцям (понад 86% тих, хто не радить місто, мають цю проблему). Для 41.6% опитаних поняття "нормального життя" асоціюється саме з власним житлом.
 - *Прогноз:* Житловий тиск неминуче спровокує другу хвилю міграції. Люди, які не зможуть закріпитися на локальному ринку нерухомості, почнуть масово переїжджати до дешевших регіонів України або емігрувати за кордон, що призведе до втрати громадою значної частини економічно активного населення.
- **Поляризація ринку праці та "відтік синіх комірців":** Диплом магістра виступає надійним економічним щитом: 50.0% магістрів успішно працюють за фахом. Водночас 63.92% фахівців із професійно-технічною освітою змушені працювати не за спеціальністю, і близько 18% з них навіть не знають про можливості перенавчання.
 - *Прогноз:* Відбудеться професійна поляризація. Громада успішно асимілює висококваліфіковані кадри (магістрів), але ризикує маргіналізувати або втратити робітничий клас. Без агресивних інформаційних кампаній щодо перенавчання "сині комірці" поповнять ряди хронічно безробітних або низькооплачуваних працівників.
- **Синдром "замороженого життя" серед постраждалих від руйнувань:** Особи, чиє житло було фізично зруйноване, демонструють найвищий рівень життєвої невизначеності — понад 43.5% з них не можуть відповісти на запитання про плани на майбутнє. Натомість ті, хто виїхав превентивно, частіше (29.53%) готові назавжди залишитися в новому місті.
 - *Прогноз:* Група осіб із повністю втраченим майном потребуватиме найскладнішого, багаторічного комплексного супроводу. Без цільових програм із надання соціального житла саме ця категорія буде найдовше перебувати у стані "соціального паралічу", не маючи змоги ані повернутися, ані повноцінно інтегруватися.
- **Криза довіри через інформаційні бульбашки та інституційні бар'єри:** Близько 38% читачів Telegram-каналів (а це 67.6% усіх опитаних) низько оцінюють взаємодію з владою. Крім того, досвід упередженого ставлення у держустановах радикально обвалює середній бал відчуття приналежності до громади до 2.13 з 5.
 - *Прогноз:* Якщо муніципалітет не змінить комунікаційну стратегію (не вийде з офіційних сайтів у месенджери) і не впровадить політику нульової толерантності до дискримінації в ЦНАПах та лікарнях, рівень інституційної недовіри буде стрімко зростати. Це створить благодатний ґрунт для соціальної напруги та розколу між місцевими жителями та новими членами громади.

- **Еволюція запиту: від гуманітарки до просторів та прав:** ВПО першої хвилі (2014–2021) демонструють удвічі вищий запит на юридичний супровід (понад 22%) порівняно з новоприбулими (близько 11%).
 - *Прогноз:* У найближчі роки характер звернень переселенців буде ускладнюватися. Від органів влади вимагатимуть не продуктивних наборів, а складної юридичної допомоги, грантів на власну справу та створення інклюзивних просторів для соціалізації. Інституціям потрібно готуватися до надання послуг вищого експертного рівня.

Ризик «інтеграційного плато» та межі культурної асиміляції: Аналіз фіксує чіткий ефект плато у відновленні ментального здоров'я: різке покращення психоемоційного стану відбувається лише на початкових етапах соціалізації (до середнього рівня у 3 бали). Подальше залучення в життя міста вже не дає пропорційного зростання життєвих сил (середній бал здатності прокидатися відпочившим зупиняється на 2.65).

- *Прогноз:* У довгостроковій перспективі інвестиції виключно у "м'яку" інтеграцію (культурні заходи, свята, клуби) вичерпають свою ефективність. Якщо громада не зможе забезпечити перехід від культурної адаптації до базової економічної та побутової стабільності, настане масове розчарування. Інтеграційні програми втратять аудиторію, оскільки люди усвідомлять, що соціальна активність не здатна компенсувати глибокий фізіологічний стрес від фінансової незахищеності.

Парадокс професійної декваліфікації як фактору укорінення: Дані демонструють зворотну тенденцію щодо впливу професії: респонденти, які змушені працювати не за спеціальністю, виявляють найвищий рівень готовності залишитися у Львові назавжди (31.25%). Натомість фахівці, які зберегли свій профіль, демонструють нижчий рівень укоріненості (21.01%) та частіше планують повернутися чи переїхати (22.69%).

- *Прогноз:* Громада ризикує стати "містом компромісу". Висококваліфіковані вузькі спеціалісти, незважаючи на успішне працевлаштування, залишатимуться мобільними і з часом можуть покинути регіон у пошуках кращих умов. Натомість кістяк нових постійних мешканців сформують люди, які пройшли через глибоку зміну ідентичності, відмовилися від минулої кар'єри та погодилися на соціальне зниження заради стабільності.

Пастка "родинної ізоляції" та консервація травми: Понад 71% опитаних спираються на спілкування з родиною як на головне джерело підтримки. Проте особи, які замкнулися виключно в сімейному колі без формування нових зовнішніх зв'язків (48.23% вибірки), демонструють критичне падіння рівня спокою до 1.96 бала (найнижчий показник).

- *Прогноз:* Ми спостерігатимемо феномен колективної сімейної депресії. Родини, які не зможуть вибудувати соціальний капітал поза межами свого дому, почнуть транслювати та посилювати тривогу всередині сім'ї. Це вимагатиме переходу від індивідуальної психотерапії до складних інструментів сімейної психологічної реабілітації.

Результати опитування:

Передумови переміщення

1. Що найбільше вплинуло на Ваше рішення про внутрішнє переміщення?

- Безпосередня загроза життю: **72.8%**
- Окупація території: **65.2%**
- Страх опинитися на тимчасово окупованій території: **35.2%**
- Постійний психологічний тиск та виснаження від регулярних обстрілів і тривог: **35.2%**
- Неможливість працювати або навчатися: **32.6%**
- Бажання забезпечити стабільне та безпечне середовище для дітей: **32.2%**
- Відсутність доступу до належної медичної допомоги та необхідних ліків: **31.2%**
- Втрата роботи, основного джерела доходу або власного бізнесу: **27.0%**
- Евакуація родини: **26.0%**
- Руйнування житла / інфраструктури: **25.5%**
- Відсутність базових комунікацій (світло, вода, опалення, газопостачання): **22.5%**
- Дефіцит базових товарів та продуктів харчування в регіоні: **21.3%**
- Очікування державної або гуманітарної підтримки: **6.6%**
- Рік переміщення: **6.1%**

2. Про які види підтримки ВПО, Ви знали ДО переміщення?

- Не мав/-ла інформації: **50.8%**
- Гуманітарна допомога: **35.2%**
- Фінансові виплати: **26.7%**
- Тимчасове поселення: **20.6%**
- Психологічна підтримка: **17.0%**
- Медична допомога: **10.4%**
- Допомога з працевлаштування: **5.2%**

3. Чи розглядали Ви інші міста для переміщення?

- Ні: **57.4%**
- Так: **42.6%**

4. Чому обрали саме Львів?

- Родичі або знайомі: **43.0%**
- Відчуття безпеки: **40.2%**
- Позитивне ставлення до міста ще до війни: **21.5%**
- Наявність роботи або навчання: **20.6%**
- Львів планувався як транзитний пункт, але вирішили залишитися: **15.6%**
- Наявність спільноти земляків (переселенців з того ж регіону): **15.4%**
- Розвинена інфраструктура для дітей (доступність освітніх закладів, гуртків, комфортних сімейних просторів): **14.9%**
- Наявність спеціалізованої медичної допомоги: **10.6%**
- Активний волонтерський рух та наявність потужних гуманітарних хабів: **8.5%**

- Можливість культурної адаптації: **7.3%**
- Доступність поселення: **4.0%**
- Рекомендації від волонтерів або представників влади: **3.8%**

Загальні відомості

5. Як довго Ви перебуваєте у статусі ВПО?

- З 2022 року: **81.6%**
- З 2023 року: **7.6%**
- З 2014 до 2021: **4.3%**
- З 2024 року: **4.3%**
- З 2025 року: **1.2%**
- З 2026 року: **1.2%**

6. Ваш вік

- 18–29: **5.2%**
- 30–44: **29.3%**
- 45–59: **44.4%**
- 60+: **21.0%**

7. Стать

- Жіноча: **88.7%**
- Чоловіча: **11.3%**

8. Вкажіть, будь ласка, ваш найвищий рівень здобутої освіти:

- Магістр: **44.2%**
- Професійно-технічна: **26.0%**
- Бакалавр: **16.5%**
- Середня: **13.2%**

9. Чи маєте дітей?

- Так: **86.8%**
- Ні: **13.2%**

10. Чи є серед дітей дитина з інвалідністю?

- Ні: **93.4%**
- Так: **6.6%**

Психоемоційний стан та безпека

11. Оцініть кожне твердження від 0 до 5:

- Я почувався/-лась бадьорим/-ою:
 - 3: **24.8%** | 1: **22.5%** | 2: **19.1%** | 0: **15.8%** | 4: **13.9%** | 5: **3.8%**

- **Я почувався/-лась спокійним/-ою:**
 - 3: 22.5% | 1: 20.1% | 4: 19.1% | 2: 17.7% | 0: 17.0% | 5: 3.5%
- **Я був/-ла енергійним/-ою:**
 - 3: 25.1% | 2: 20.6% | 1: 18.0% | 4: 16.1% | 0: 15.8% | 5: 4.5%
- **Я прокидався/-лась відпочившим/-ою:**
 - 3: 25.1% | 1: 21.0% | 0: 18.9% | 2: 18.0% | 4: 13.7% | 5: 3.3%
- **Моє життя наповнене цікавими речами:**
 - 1: 21.7% | 3: 21.5% | 4: 16.8% | 2: 16.8% | 0: 15.8% | 5: 7.3%

Кореляції між питаннями для глибшого розуміння:

Рівень інтеграції	% від вибірки	Спокій	Життя цікаве	Бадьорість	Здатність прокидатися відпочившим	Енергійність
0	12.06%	1.43	1.57	1.45	1.63	1.73
1	14.66%	1.61	1.79	1.77	1.52	1.97
2	16.78%	1.79	1.73	1.80	1.70	1.79
3	30.26%	2.50	2.45	2.25	2.22	2.39
4	20.09%	2.69	2.98	2.59	2.47	2.64
5	6.15%	2.69	2.54	2.62	2.65	2.62

Математичний аналіз зафіксував помірний позитивний кореляційний зв'язок між відчуттям приналежності до громади та всіма досліджуваними параметрами ментального здоров'я. Група респондентів із високим рівнем інтеграції, що оцінили свій зв'язок із містом на 4 та 5 балів, становить трохи більше чверті вибірки - 26.24%, тоді як решта 73.76% опитаних відчувають слабшу інтегрованість. Порівняння середніх показників підтвердило, що залучені особи мають стабільно вищі оцінки самопочуття, ніж ізольовані громадяни.

Водночас початкова гіпотеза підтвердилася лише частково. Суб'єктивне відчуття відпочинку після сну виявилось не найсильнішим, а одним із найслабших маркерів інтеграції з коефіцієнтом Пірсона 0.253. Навіть за умов максимального включення в життя громади середній бал цієї метрики ледь перетинає половину шкали, зупиняючись на позначці 2.65. Натомість найбільш виражений та лінійний зв'язок інтеграція має із відчуттям внутрішнього спокою, де коефіцієнт кореляції досягає 0.317.

Важливим аналітичним відкриттям став ефект плато, який чітко простежується в масиві даних. Найбільш різке покращення психоемоційного стану відбувається під час переходу від повної відірваності від громади до середнього рівня адаптації в 3 бали. Подальший рух до максимальних оцінок інтеграції вже не супроводжується пропорційним зростанням життєвих сил, а демонструє фіксацію показників. Це дозволяє зробити висновок, що соціальна інтеграція є ефективним базовим інструментом для подолання гострої тривожності та соціальної ізоляції, проте вона має обмежений вплив на глибокі фізіологічні чинники відновлення організму, які, очевидно, підпорядковані загальному безпековому контексту та побутовій стабільності респондентів.

Труднощі	% від всієї вибірки	Середній бал оцінки «Життя наповнене цікавими речами» (0–5)	Відхилення від загального середнього балу (2.24)
Суттєвих труднощів немає (успішна адаптація)	6.86%	2.97	+0.73
Труднощі з пошуком роботи	7.80%	2.42	+0.18
Висока вартість оренди житла	68.79%	2.20	-0.04
Низький рівень з/п на наявному місці	27.66%	2.18	-0.06
Брак соціальних зв'язків та спілкування	35.22%	02.05	-0.19
Психологічна напруга (стрес, тривожність)	50.59%	02.01	-0.23
Брак фінансових ресурсів (базові потреби)	56.50%	1.94	-0.30

У межах вивчення безпосередніх соціально-психологічних чинників було зафіксовано, що брак соціальних зв'язків та спілкування через віддаленість від близьких людей є суттєвою проблемою для 35.22% опитаних і знижує оцінку цікавості життя до 2.05 бала. Проте психологічна напруга, яка включає тривожність, стрес і наслідки травматичних подій, виявилася ще більш поширеним та деструктивним фактором, що зачіпає вже половину респондентів і опускає цей показник до 2.01 бала. Постійний ментальний дистрес діє як психологічний блок, який заважає людині залучатися до активного життя міста, навіть за наявності відповідних можливостей у громаді.

Найсильніший негативний вплив на емоційне сприйняття повсякдення продемонстрував не соціальний чи емоційний, а первинний економічний фактор. У категорії респондентів, які стикаються з браком фінансових ресурсів для покриття базових потреб (56.50% вибірки), рівень наповненості життя цікавими речами впав нижче критичної межі й склав усього 1.94 бала. При цьому інфраструктурні проблеми вищого порядку, такі як висока вартість оренди житла, попри свою масовість (68.79%), майже не знижують середній емоційний фон, оскільки сприймаються ВПО як неминуча фонові складність середовища. Таким чином, хоча психологічна напруга та соціальна ізоляція суттєво пригнічують життєвий тонус, ключовим тригером апатії виступає саме жорсткий дефіцит коштів на першочергові потреби, що вказує на необхідність поєднання гуманітарних та психологічних програм із заходами базової економічної підтримки сімей.

Джерело підтримки (Категорія за Q25)	% від вибірки	Середній бал спокою (0–5)	Відхилення від середнього (2.17)
--------------------------------------	---------------	---------------------------	----------------------------------

Тільки нові знайомства (без родини)	8.98%	2.58	+0.41
Нові знайомства та дружні зв'язки (загалом)	31.91%	2.53	+0.36
Розуміння власної користі (волонтерство тощо)	14.18%	2.45	+0.28
Наявність постійної роботи або власної справи	32.15%	2.43	+0.26
Хобі, спорт, навчання або улюблені заняття	20.57%	2.30	+0.13
Доброзичливе ставлення місцевих жителів	28.61%	2.29	+0.12
Фінансова або гуманітарна допомога від ГО	39.24%	2.25	+0.08
Віра, релігія та релігійні громади	55.08%	2.24	+0.07
Віра в ЗСУ та надія на майбутнє	48.70%	2.24	+0.07
Психологічна допомога (робота з фахівцем)	9.22%	2.18	+0.01
Спілкування з родиною та близькими (загалом)	71.16%	2.13	-0.04
Підтримка друзів та колишніх сусідів	30.50%	2.12	-0.05
Державна підтримка (соціальні виплати тощо)	39.01%	02.08	-0.09
Тільки спілкування з родиною (без нових знайомств)	48.23%	1.96	-0.21
Бракує будь-якої підтримки взагалі	5.91%	1.80	-0.37

Результати обробки даних чітко продемонстрували, що респонденти, які спираються на нові знайомства та дружні зв'язки в місті переїзду (31.91% вибірки), мають значно вищі бали спокою (2.53), ніж ті, хто орієнтується на спілкування з родиною та близькими родичами (71.16% вибірки, бал 2.13). Для максимальної чистоти експерименту було проведено ізольоване порівняння груп. Особи, які обрали джерелом підтримки виключно «нові знайомства» і не вказали родину (8.98% вибірки), досягають найвищої середньої оцінки спокою — 2.58 бала. На противагу їм, респонденти, які замкнулися виключно на «спілкуванні з родиною» без формування нових соціальних зв'язків (48.23% вибірки), демонструють критичне падіння рівня спокою до 1.96 бала, що нижче середнього показника по всій вибірці.

Дана закономірність пояснюється соціологічною природою інтеграції. Замикання виключно на сімейному колі або на контактах із колишніми сусідами з рідного міста (бал 2.12) часто консервує спільну травму та пережитий негативний досвід, не дозволяючи вийти за межі статусу постраждалих. Натомість формування нових знайомств у Львові виступає прямим маркером успішної адаптації та залученості в активне життя приймаючої громади, що дає стійке відчуття контролю над сьогоденням і, як наслідок, підвищує внутрішній спокій.

Окрім нових соціальних зв'язків, високий терапевтичний ефект показують чинники активної дії та самореалізації. Зокрема, розуміння власної користі через волонтерство чи допомогу іншим (бал 2.45), а також наявність постійної роботи або власної справи (бал 2.43) суттєво випереджають за рівнем психологічного комфорту пасивні форми підтримки, такі як отримання гуманітарної допомоги від громадських організацій (2.25) чи державних виплат (2.08). Державна підтримка, хоч і закриває базові матеріальні потреби, корелює із нижчим рівнем спокою (2.08), оскільки часто асоціюється у ВПО з бюрократичними процедурами, нестабільністю виплат та відчуттям залежності. Таким чином, саме фактори активної соціалізації (нові контакти) та економічної самостійності (робота, корисна діяльність) є найбільш ефективними стимуляторами психологічного відновлення та спокою.

12. Наскільки безпечно Ви почуваетесь у Львівській громаді? (від 0 до 5)

- 4: **43.5%**
- 3: **28.8%**
- 5: **15.8%**
- 2: **9.0%**
- 1: **2.4%**

Охорона здоров'я та зайнятість

13. Чи маєте декларацію із сімейним лікарем?

- Так, у Львові: **77.5%**
- Так, в іншій громаді: **17.3%**
- Немає декларації: **5.2%**

14. Наскільки Ви поінформовані про медичні послуги у Львові?

- Частково: **52.7%**
- Добре поінформований(а): **33.3%**
- Погано поінформований(а): **11.1%**
- Не стикався(лася): **2.8%**

15. Чи знаєте Ви про можливості підтримки ментального здоров'я?

- Так: **55.3%**
- Ні: **44.7%**

16. Який Ваш поточний статус зайнятості?

- Працюю: **59.3%**
- Пенсіонер/-ка: **22.9%**

- Безробітний/-а: **12.8%**
- У декретній відпустці: **3.3%**
- Студент/-ка: **1.7%**

17. Чи працюєте Ви за спеціальністю?

- Ні: **48.9%**
- Так: **33.6%**
- Частково: **10.8%**
- Не шукаю роботи: **6.6%**

Статус зайнятості та характер роботи	Повністю пов'язують майбутнє зі Львовом	Поки залишаються, але планують повернутися додому	Поки залишаються, але планують переїзд в іншу громаду України	Розглядають можливість виїзду за кордон / готуються до переїзду	Ще не визначилися з планами / Важко відповісти
Працюють (загалом)	23.51%	20.72%	12.75%	3.59%	39.44%
— за спеціальністю	21.01%	22.69%	14.29%	3.36%	38.66%
— не за спеціальністю	31.25%	16.67%	9.38%	4.16%	38.54%
— частково за спеціальністю	11.11%	25.00%	16.67%	2.78%	44.44%
Безробітні	12.96%	24.07%	18.52%	9.26%	35.19%
Пенсіонери	22.68%	38.14%	7.22%	2.06%	29.90%
У декретній відпустці	42.86%	21.43%	28.57%	0.00%	7.14%
Студенти	28.57%	14.29%	28.57%	0.00%	28.57%
Усього опитаних	22.69%	25.06%	13.00%	3.78%	35.46%

Результати статистичного аналізу підтверджують вихідне припущення про те, що наявність зайнятості є вагомим чинником укорінення у новій громаді, проте повністю спростовують гіпотезу, згідно з якою професійна реалізація за спеціальністю є сильнішим «якорем» для планування майбутнього у Львові порівняно з фактором загальної зайнятості.

Порівняння полярних категорій зайнятості демонструє чіткий зв'язок між наявністю роботи та інтеграційними намірами респондентів. Серед працевлаштованих осіб частка тих, хто повністю пов'язує своє майбутнє зі Львовом, становить 23.51%, тоді як серед безробітних цей показник майже удвічі нижчий і фіксується на рівні 12.96%. Безробітні респонденти значно частіше декларують плани повернутися до рідних міст (24.07%), переїхати в інші регіони України (18.52%) або виїхати за кордон (9.26%), що підтверджує значущість базової економічної стабілізації для довгострокового планування.

Водночас внутрішній розподіл у групі працюючих осіб вказує на зворотну тенденцію щодо впливу фактора відповідності роботи здобутій спеціальності. Респонденти, які працюють не за спеціальністю, демонструють найвищий рівень готовності залишитися у місті назавжди — 31.25%, що суттєво перевищує аналогічний показник серед осіб, які працевлаштовані чітко за своїм професійним профілем (21.01%). Окрім того, особи, які реалізували себе у професії, частіше висловлюють наміри повернутися додому за першої можливості (22.69% проти 16.67% серед тих, хто працює не за фахом) або переїхати до іншої громади (14.29% проти 9.38%). Частка респондентів, чия зайнятість є лише частково профільною, виявляє найменшу схильність до остаточного укорінення (11.11%) та найбільший рівень невизначеності (44.44%).

Отримані емпіричні дані свідчать про те, що саме працевлаштування як інструмент фінансового виживання та адаптації виступає первинним стабілізуючим чинником, тоді як робота за конкретною спеціальністю не додає додаткової мотивації для закріплення у громаді. Нижчий рівень укоріненості фахівців, які працюють за спеціальністю, може пояснюватися їхньою вищою мобільністю на ринку праці, наявністю специфічного людського капіталу, який є затребуваним в інших регіонах чи на батьківщині, або вищими вимогами до умов праці та життя, які не завжди задовольняються поточними обставинами переміщення. Навпаки, вимушена зміна сфери діяльності та успішне закріплення на робочому місці поза межами початкової спеціальності можуть відображати глибшу стратегію адаптації та готовність респондентів асимілюватися у приймаючій громаді заради стабільності.

18. Як Ви знайшли роботу/навчання?

- Через знайомих: **25.1%**
- Сайти вакансій: **12.5%**
- Соціальні мережі: **9.2%**
- Релокований бізнес: **6.4%**
- Центр зайнятості: **6.1%**
- Не працюю / Пенсіонер: **4.5%**

19. Чи втратили Ви роботу після переміщення?

- Так: **57.9%**
- Ні: **42.1%**

Кореляція питань 8 та 19 / 17: Чи є диплом "Магістра" захистом від втрати роботи (Q19)? Або ж навпаки, люди з вищою освітою частіше не можуть знайти роботу "за спеціальністю" (Q17) у новому місті порівняно з тими, хто має "Професійно-технічну" освіту?

Таблиця 1. Вплив рівня освіти (8) на втрату роботи після переміщення (19)

Рівень здобутої освіти	Втратили роботу (Так) %	Не втратили (Ні) %
Магістр	49.20%	50.80%
Бакалавр	61.97%	38.03%
Професійно-технічна	64.55%	35.45%
Середня	69.64%	30.36%

Таблиця 2. Вплив рівня освіти (8) на працевлаштування за спеціальністю (17)

Рівень здобутої освіти (Q8)	Працюють за спеціальністю (Так) %	Працюють частково %	Не працюють за спеціальністю (Ні) %	Не шукають роботи %
Магістр	50.00%	9.52%	36.90%	3.57%
Бакалавр	27.69%	18.46%	49.23%	4.62%
Професійно-технічна	18.56%	8.25%	63.92%	9.28%
Середня	14.29%	10.20%	61.22%	14.29%

Аналіз даних дозволяє перевірити гіпотези щодо впливу рівня освіти на професійну стабільність внутрішньо переміщених осіб. Емпіричні результати переконливо підтверджують, що диплом магістра є вагомим фактором захисту від втрати роботи під час вимушеного переміщення. Серед осіб із рівнем освіти «Магістр» частка тих, хто втратив роботу, є найнижчою і становить менше половини респондентів. Натомість серед респондентів із професійно-технічною освітою цей показник сягає майже шістдесят п'яти відсотків, а серед осіб із загальною середньою освітою наближається до сімдесяти відсотків. Це вказує на те, що вища кваліфікація та академічний ступінь забезпечують вищий рівень професійної стійкості, що може бути пов'язано з більшою ймовірністю дистанційної зайнятості або затребуваністю висококваліфікованих кадрів.

Гіпотеза про те, що люди з вищою освітою частіше не можуть знайти роботу за спеціальністю у новому місті порівняно з тими, хто має професійно-технічну освіту, повністю спростовується зібраними даними. Результати демонструють прямо протилежну тенденцію. Рівно п'ятдесят відсотків магістрів продовжують успішно працювати за своєю спеціальністю, а ще майже десять відсотків працюють за нею частково. Водночас серед респондентів із професійно-технічною освітою лише вісімнадцять з половиною відсотків змогли зберегти свою професійну спеціалізацію, тоді як майже шістдесят чотири відсотки були змушені змінити профіль і працювати не за фахом. Аналогічна критична ситуація спостерігається і серед осіб із загальною середньою освітою.

Отримані результати свідчать про те, що ринок праці приймаючої громади виявився більш сприятливим для інтеграції фахівців з вищою освітою. Переміщені працівники з робітничими або спеціальними технічними професіями стикаються зі значно вищими бар'єрами при спробах працевлаштуватися за своїм безпосереднім профілем, що

змушує їх частіше змінювати кваліфікацію або погоджуватися на роботу, яка не відповідає їхньому попередньому досвіду та рівню підготовки.

20. Чи проходили ви професійне перенавчання?

- Не планую: **55.3%**
- Не знав/-ла про можливості: **15.8%**
- Планую: **13.0%**
- Так і працевлаштувався/-лася: **8.7%**
- Проходжу зараз: **7.1%**

Кореляція між питаннями 8 та 20: Як рівень освіти корелює з готовністю проходити професійне перенавчання? Чи магістри менш схильні змінювати фах, ніж люди з професійно-технічною освітою?

Рівень освіти	Не планую перенавчатися	Не знав/ла про можливості	Планую перенавчатися	Проходжу навчання зараз	Так, успішно працевлаштувався/лася	Сумарна готовність до змін (Планую + Проходжу + Успішно)*
Магістр	59.36%	11.23%	13.90%	8.56%	6.95%	29.41%
Професійно-технічна	53.64%	18.18%	13.64%	4.55%	10.00%	28.18%
Бакалавр	50.70%	21.13%	9.86%	8.45%	9.86%	28.17%
Середня	50.00%	21.43%	12.50%	5.36%	10.71%	28.57%

Гіпотеза про те, що магістри менш схильні змінювати професійний фах порівняно з людьми із професійно-технічною освітою, підтверджується частково і потребує глибшого структурного пояснення. Емпіричні дані демонструють цікавий соціологічний парадокс: фактичний рівень залученості та позитивної готовності до зміни кваліфікації є абсолютно стабільним і не залежить від академічного бекграунду. Якщо об'єднати категорії тих, хто вже пройшов перенавчання і працевлаштувався, тих, хто здобуває нову професію зараз, та тих, хто планує це зробити найближчим часом, сукупний показник активної готовності становить практично ідентичні двадцять вісім — двадцять дев'ять відсотків для кожної без винятку освітньої групи.

Різниця між магістрами та фахівцями з професійно-технічною або базовою освітою полягає не в рівні кар'єрної мобільності, а в природі їхньої пасивності. Респонденти з

рівнем магістра дійсно найчастіше декларують категоричну відмову від перенавчання — їхня частка у категорії «Не планую» наближається до шістдесяти відсотків, що є найвищим показником серед усіх груп. Для порівняння, серед фахівців з професійно-технічною освітою цей показник становить близько п'ятдесяти чотирьох відсотків. Проте ця відмова у високоосвіченої групи є свідомою та поінформованою. Магістри є групою з найкращим доступом до інформації, де лише одинадцять відсотків не знали про наявні можливості перекваліфікації.

Натомість серед респондентів з професійно-технічною, середньою чи базовою вищою освітою рівень непоінформованості є майже вдвічі вищим і коливається в межах вісімнадцяти-двадцяти одного відсотка. Це означає, що відмова магістрів від зміни фаху зумовлена вищою цінністю їхньої вузької експертизи, прагненням зберегти професійний статус та свідомим відхиленням доступних, але, ймовірно, нерелевантних пропозицій на ринку праці. Групи з нижчими рівнями освіти рідше відкидають ідею перенавчання категорично, але значно частіше залишаються поза цим процесом суто через комунікаційні та інформаційні бар'єри. Базове ядро внутрішньо переміщених осіб, яке активно адаптується через здобуття нових навичок, залишається незмінним незалежно від наявності диплома.

Соціальна інтеграція

21. Чи відчуваєте Ви себе частиною громади Львова? (від 0 до 5)

- 3: **30.3%**
- 4: **20.1%**
- 2: **16.8%**
- 1: **14.7%**
- 0: **12.1%**
- 5: **6.1%**

22. Як змінилося Ваше життя після переїзду до Львова?

- Важко відповісти: **26.7%**
- Значно погіршилося: **22.0%**
- Дещо покращилося: **18.9%**
- Дещо погіршилося: **18.2%**
- Залишилося без суттєвих змін: **10.2%**
- Значно покращилося: **4.0%**

Кореляція між питаннями 22 та 2 : Чи ті, хто "Не мав/-ла інформації" до переміщення, частіше зазначають, що їхнє життя "Значно погіршилося", порівняно з тими, хто був інформаційно підготовлений?

Рівень поінформованості ДО переїзду	Значно погіршилося %	Дещо погіршилося %	Без суттєвих змін %	Дещо покращилося %	Значно покращилося %	Важко відповісти %
Не мав / не мала інформації	22.79%	15.81%	10.23%	19.07%	2.33%	29.77%
Мав / мала інформацію (загалом)	21.05%	20.57%	10.53%	18.66%	5.74%	23.44%
— Знав/-ла про 1-2 види підтримки	22.22%	21.48%	9.63%	17.04%	5.19%	24.44%
— Знав/-ла про 3 і більше видів підтримки	18.92%	18.92%	12.16%	21.62%	6.76%	21.62%

Соціологічний аналіз емпіричних даних свідчить, що гіпотеза щодо впливу інформаційного вакууму на радикальне погіршення життя підтверджується лише частково і не є визначальним фактором. Частка респондентів, які зазначили, що їхнє життя "значно погіршилося", серед інформаційно невідгодуваних осіб становить двадцять дві цілих сімдесят дев'ять сотих відсотка, що лише незначно перевищує аналогічний показник (двадцять одна ціла п'ять сотих відсотка) серед тих, хто був поінформований. Отже, відсутність попередніх знань про підтримку не призводить до катастрофічної різниці у відчутті крайнього погіршення умов.

Проте більш глибокий аналіз виявляє позитивний вплив високого рівня інформаційної підготовки на адаптацію. Група респондентів, яка знала про три і більше видів підтримки ще до прибуття у громаду (наприклад, про поселення, фінансові виплати, медичну та психологічну допомогу), демонструє найнижчий рівень критичного погіршення життя — менше дев'ятнадцяти відсотків. Більше того, саме в цій найбільш обізнаній групі фіксується найвищий відсоток осіб, чиє життя "значно покращилося" (майже сім відсотків) або "дещо покращилося" (близько двадцяти двох відсотків). Це свідчить про те, що комплексне знання про доступні ресурси дозволяє ефективніше планувати переміщення та швидше стабілізувати свій соціально-економічний стан на новому місці.

Цікавим феноменом є сукупний показник будь-якого погіршення ("значно" + "дещо"). У групі поінформованих осіб він становить понад сорок один відсоток, що навіть дещо перевищує показник інформаційно невідгодуваних осіб (менше тридцяти дев'яти відсотків). Водночас серед невідгодуваних респондентів фіксується найвищий відсоток тих, кому "важко відповісти" (майже тридцять відсотків). Це пояснюється станом тривалої дезорієнтації: особи, які переміщувалися "в нікуди" без розуміння алгоритмів підтримки, частіше перебувають у стані невизначеності й не можуть об'єктивно оцінити власну траєкторію інтеграції, тоді як поінформовані ВПО мають чіткіші критерії для оцінки якості свого життя і можуть більш раціонально констатувати як покращення, так і деградацію свого статусу.

23. Що для Вас сьогодні означає «нормальне життя»?

Відповіді на це запитання показують базові пріоритети ВПО. «Нормальність» переважно асоціюється з безпекою та наявністю власного кутка.

- **Мир / Безпека / Закінчення війни: 45.6%** (*Життя без тривог, відсутність обстрілів, перемога, внутрішній спокій та впевненість у завтрашньому дні*).
- **Власне житло / Житловий комфорт: 41.6%** (*Мати власну оселю, припинити постійні переїзди та винаймати житло*).
- **Родина / Близькі поруч: 25.1%** (*Коли всі члени сім'ї живі, здорові та знаходяться разом; відчуття дому*).
- **Робота / Фінансова стабільність: 24.1%** (*Наявність стабільного заробітку, можливість забезпечувати себе та дітей, не економити на базових потребах*).

Смислові маркери «нормального життя»	Повністю пов'язують майбутнє зі Львовом	Поки залишаються, але планують повернення додому	Поки залишаються, але планують переїзд по Україні	Розглядають виїзд за кордон / готуються до переїзду	Ще не визначилися з планами / Важко відповісти
Власне житло / Дім (без згадок миру)	15.20%	27.20%	9.60%	4.00%	44.00%
Мир / Безпека / Спокій (без згадок житла)	27.27%	28.28%	11.11%	2.02%	31.31%
Комплексно (і житло, і мир/безпека)	23.53%	23.53%	5.88%	0.00%	47.06%
Інші варіанти (робота, гроші, здоров'я тощо)	25.45%	21.82%	18.18%	5.46%	29.09%

Результати аналізу свідчать, що ментальна прив'язка поняття нормальності до матеріально-побутових факторів (власного житла) або екзистенційних (миру та безпеки) відчутно диференціює міграційні наміри опитаних, проте зафіксована динаміка має складніший характер, ніж передбачало пряме порівняння.

Частка респондентів, які планують безпосередній переїзд або повернення (сумарно: плани повернутися до рідного міста, переїхати в іншу громаду чи виїхати за кордон), є майже однаковою в обох групах і становить 40.80% для орієнтованих на «власне житло» та 41.41% для орієнтованих на «мир та безпеку». Ключова розбіжність між цими категоріями полягає не у виборі на користь виїзду, а у готовності остаточно інтегруватися у Львові та в рівні невизначеності.

Респонденти, для яких нормальне життя асоціюється виключно з миром, безпекою та відсутністю тривог, суттєво частіше демонструють намір залишитися у Львові назавжди

— 27.27% проти 15.20% серед тих, хто фокусується на житловому питанні. Оскільки Львів сприймається як відносно безпечний регіон, особи з безпековим пріоритетом частіше знаходять шукану «нормальність» безпосередньо тут і зараз, що відображається на їхньому нижчому рівні вагавь (31.31% не визначилися).

Натомість група, яка пов'язує нормальність із наявністю власного житла чи втраченого дому, демонструє найменшу готовність пов'язувати майбутнє зі Львовом (15.20%) та найвищий рівень невизначеності — 44.00% респондентів не можуть відповісти на запитання про свої плани. Це вказує на те, що відсутність власної нерухомості у приймаючій громаді виступає потужним дестабілізуючим фактором: такі особи не поспішають ухвалювати рішення про остаточний виїзд чи повернення додому, але їхня інтеграція у місті залишається «замороженою» через нерозв'язаність базової житлової потреби.

24. З якими основними труднощами Ви продовжуєте стикатися наразі?

- Висока вартість оренди житла: **68.8%**
- Брак фінансових ресурсів для покриття базових потреб: **56.5%**
- Психологічна напруга (стрес, тривожність, наслідки травматичних подій): **50.6%**
- Брак соціальних зв'язків та спілкування: **35.2%**
- Низький рівень заробітної плати на наявному місці роботи: **27.7%**
- Складність у пошуку довгострокового або комфортного житла: **25.1%**
- Проблеми з облаштуванням побуту (брак меблів, техніки тощо): **24.1%**
- Бюрократичні перепони: **15.4%**
- Труднощі з доступом до якісних медичних послуг: **14.2%**
- Складнощі з інтеграцією в нову громаду: **11.1%**
- Труднощі з пошуком роботи: **7.8%**
- Суттєвих труднощів немає, процес адаптації пройшов успішно: **6.9%**
- Проблеми з влаштуванням дітей до навчальних закладів: **2.6%**

Смислові маркери «нормального життя»	Повністю пов'язують майбутнє зі Львовом	Поки залишаються, але планують повернення додому	Поки залишаються, але планують переїзд по Україні	Розглядають виїзд за кордон / готуються до переїзду	Ще не визначилися з планами / Важко відповісти
Власне житло / Дім (без згадок миру)	15.20%	27.20%	9.60%	4.00%	44.00%
Мир / Безпека / Спокій (без згадок житла)	27.27%	28.28%	11.11%	2.02%	31.31%

Комплексно (і житло, і мир/безпека)	23.53%	23.53%	5.88%	0.00%	47.06%
Інші варіанти (робота, гроші, здоров'я тощо)	25.45%	21.82%	18.18%	5.46%	29.09%

Наявність проблеми «Висока вартість оренди»	Точно так	Скоріше так	Важко відповісти	Скоріше ні	Ні
Стикаються з цією проблемою	13.40%	37.80%	35.40%	8.93%	4.47%
Не стикаються з цією проблемою	21.21%	46.21%	28.79%	2.27%	1.52%

Відповідь на запитання «Чи порадили б Ви Львів?»	Стикаються з високою вартістю оренди	Не стикаються з високою вартістю оренди
Точно так	58.21%	41.79%
Скоріше так	64.33%	35.67%
Важко відповісти	73.05%	26.95%
Скоріше ні	89.66%	10.34%
Ні	86.67%	13.33%

Результати аналізу повністю підтверджують гіпотезу про те, що надмірна вартість комерційного найму житла виступає критичним чинником, який безпосередньо генерує негативні відгуки про Львів та стримує внутрішньо переміщених осіб від рекомендації громади своїм колегам по несчастью.

Статистичний взаємозв'язок між цими двома показниками підтверджується коефіцієнтом V Крамера, який дорівнює 0.184 при високій статистичній значущості ($p=0.006$). Це вказує на наявність стійкої залежності: респонденти, які змушені витрачати значні ресурси на оплату житла, демонструють значно менший рівень лояльності до міста. Зокрема, у групі осіб, які страждають від дорогої оренди, сумарна частка негативних відповідей («Скоріше ні» та «Ні») є вчетверо вищою (13.40%) порівняно з тими респондентами, для яких ця проблема наразі не є гострою (3.79%). Крім того, наявність житлового тиску суттєво знижує впевненість у позитивній оцінці міста, зменшуючи частку відповіді «Точно так» з 21.21% до 13.40%.

Найбільш наочно домінантна роль цього чинника розкривається через зворотну пропорцію, представлену у Таблиці 2. Серед усіх опитаних, які дали чітку негативну оцінку («Скоріше ні»), абсолютна більшість — 89.66% — є людьми, які паралельно заявляють про непосильну вартість житла. Аналогічно, серед тих, хто висловив категоричну незгоду («Ні»), частка осіб із цією проблемою фіксується на рівні 86.67%. Навіть серед респондентів, які обрали нейтрально-вагаючу позицію «Важко відповісти», частка обтяжених дорогою орендою сягає 73.05%.

Таким чином, фінансовий тиск локального ринку нерухомості виступає головним деструктивним фактором у процесі інтеграції. Навіть якщо інші умови проживання у місті (безпека, інфраструктура, культурне життя) задовольняють переселенців, комерційна вартість базового життєвого простору перекреслює ці переваги, перетворюючи проблему оренди на ключовий чинник соціального незадоволення та відторгнення приймаючої громади.

25. Які з наведених факторів є для Вас головним джерелом підтримки на даному етапі?

- Спілкування з родиною та близькими родичами: **71.2%**
- Віра в ЗСУ та загальна надія на краще майбутнє: **48.7%**
- Фінансова або гуманітарна допомога від волонтерських та громадських організацій: **39.2%**
- Державна підтримка (соціальні виплати, пільги, програми допомоги): **39.0%**
- Наявність постійної роботи або власної справи: **32.2%**
- Нові знайомства та дружні зв'язки, що з'явилися після переїзду: **31.9%**
- Підтримка з боку друзів та колишніх сусідів (з рідного міста): **30.5%**
- Доброзичливе ставлення та підтримка з боку місцевих жителів: **28.6%**
- Хобі, спорт, навчання або улюблені заняття: **20.6%**
- Розуміння власної користі (волонтерство, допомога іншим, робота): **14.2%**
- Віра, релігія та участь у житті релігійної громади: **10.6%**
- Психологічна допомога (робота з психологом, групи підтримки): **9.2%**
- Наразі бракує будь-якої підтримки / Не відчуваю підтримки взагалі: **5.9%**

Кореляція між питаннями 25 та 27: Як форма підтримки корелює з формою взаємодії? Наприклад, чи ті, хто спирається на "Віру, релігію", інтегруються виключно через "Церковні події", тоді як ті, чия опора — "Нові знайомства", активніше відвідують "Культурні заходи" або "Освітні проєкти"?

Джерело підтримки	Церковні події	Культурні заходи	Освітні проєкти	Групи за інтересами	Волонтерство	Неформальні сусідські зустрічі	Малі групи підтримки	Робоче / студентське середовище	Релігійні спільноти
-------------------	----------------	------------------	-----------------	---------------------	--------------	--------------------------------	----------------------	---------------------------------	---------------------

Віра, релігія та релігійна громада	67.39%	65.22%	17.39%	23.91%	30.43%	19.57%	21.74%	6.52%	10.87%
Нові знайомства (після переїзду)	26.67%	71.11%	8.15%	28.89%	27.41%	20.00%	15.56%	9.63%	15.56%
Хобі, спорт, навчання	25.00%	70.45%	15.91%	22.73%	30.68%	19.32%	12.50%	14.77%	13.64%
Друзі та колишні сусіди (з рідного міста)	21.71%	64.34%	6.20%	20.93%	22.48%	16.28%	17.83%	10.08%	20.93%
Робота / власна справа	12.41%	64.23%	10.95%	16.06%	22.63%	21.17%	8.03%	13.14%	14.60%
Гуманітарна / фінансова допомога від ГО	24.70%	62.05%	9.04%	23.49%	26.51%	15.06%	15.06%	5.42%	18.07%
Віра в ЗСУ та надія на майбутнє	21.36%	61.17%	9.22%	23.79%	27.18%	18.93%	14.08%	9.71%	16.50%
Спілкування з родиною та близькими	18.54%	60.26%	8.61%	18.87%	20.53%	15.23%	15.23%	8.28%	14.24%
Підтримка місцевих жителів	22.95%	58.20%	12.30%	28.69%	22.13%	17.21%	14.75%	6.56%	20.49%
Державна підтримка (виплати, пільги)	18.67%	57.83%	8.43%	21.08%	20.48%	16.27%	16.27%	6.02%	22.89%
Бракує будь-якої підтримки взагалі	12.00%	44.00%	16.00%	28.00%	20.00%	24.00%	8.00%	12.00%	24.00%

Результати соціологічного аналізу виявляють наявність прямого зв'язку між ключовими джерелами підтримки респондентів та їхніми домінуючими формами соціальної активності в громаді, частково підтверджуючи та доповнюючи висунуті гіпотези. Уявлення про те, що люди, чия опора полягає у вірі та релігії, інтегруються виключно через церковні події, є спрощеним, хоча релігійна афіліація справді виступає потужним маркером специфічної соціальної поведінки. Серед осіб, які вказали релігію та участь у житті релігійної громади як головне джерело підтримки, частка учасників церковних подій сягає шістдесяти семи з половиною відсотків, що в три з половиною рази перевищує середній показник по вибірці. Проте ця група не є ізольованою: понад шістдесят п'ять відсотків її представників одночасно відвідують культурні заходи, понад тридцять відсотків беруть участь у волонтерстві, а понад сімнадцять відсотків залучені до освітніх проєктів, що є одним із найвищих показників залученості серед усіх виокремлених груп.

Гіпотеза щодо респондентів, чиєю головною опорою є нові знайомства, підтверджується повністю. Ця група демонструє найвищий рівень відвідування

культурних заходів — понад сімдесят один відсоток респондентів, а також лідирує за рівнем залученості до груп за інтересами, де показник сягає майже двадцяти дев'яти відсотків. Водночас запит на освітні проекти у цій категорії залишається відносно помірним і становить трохи більше восьми відсотків, поступаючись групі респондентів із релігійною опорою та групі, орієнтованій на хобі й спорт. Культурні заходи та неофіційні об'єднання за інтересами виступають для новоприбулих громадян основними майданчиками для первинного нетворкінгу, розширення соціального капіталу та емоційної адаптації в новому міському середовищі.

Додатково аналіз виявляє інші чіткі профілі соціальної залученості залежно від внутрішньої мотивації ВПО. Респонденти, чиєю опорою є власна робота чи бізнес, очікувано демонструють найвищий рівень взаємодії у робочому та студентському середовищі, а також у неформальних сусідських зустрічах. Ті, хто спирається на державну підтримку та виплати, найчастіше інтегруються через батьківські спільноти у школах і дитячих садках. Отримані дані свідчать про те, що форма підтримки визначає вектор соціалізації: культурні заходи функціонують як універсальний майданчик для більшості ВПО, тоді як церковні події, освітні курси, волонтерство чи батьківські чати задовольняють точкові індивідуальні запити на інтеграцію.

Соціальна участь-соціалізація

26. Як часто Ви берете участь у заходах що проводяться у Львові?

- Щомісяця: **29.6%**
- Раз на півроку: **29.3%**
- Ніколи: **25.3%**
- Раз на рік: **15.8%**

Кореляція між питаннями 26 та 18: Чи допомагає часта участь у заходах ("Щомісяця") знаходити роботу "Через знайомих"? Гіпотеза: Активний нетворкінг через події конвертується в економічні вигоди.

Таблиця 1. Загальна кореляція частоти відвідування заходів (26) та способів працевлаштування (18)

Частота участі у заходах	Через знайомих (нетворкінг) %	Сайти вакансій / оголошення %	Соціальні мережі %	Державний центр зайнятості %	Релокований бізнес / зберегли роботу %	Не працюють / пенсіонери %	Інші шляхи / самостійно %
Щомісяця (найвища активність)	24.00%	13.60%	6.40%	8.00%	12.00%	14.40%	21.60%
Раз на півроку (помірна активність)	32.26%	17.74%	10.48%	5.65%	7.26%	11.29%	15.32%

Раз на рік (низька активність)	20.59%	14.71%	10.29%	2.94%	11.76%	10.29%	29.41%
Ніколи (пасивність)	23.36%	9.35%	11.21%	6.54%	10.28%	20.56%	18.69%
Загалом по вибірці	25.00%	13.92%	9.43%	6.13%	10.14%	14.39%	20.99%

Таблиця 2. Способи працевлаштування залежно від публічної активності серед працюючих ВПО (%)

Частота участі у заходах	Через знайомих %	Сайти вакансій / оголошення %	Соціальні мережі %	Центр зайнятості %	Зберегли попередню роботу %	Самостійно / інші шляхи %
Щомісяця	28.04%	15.89%	7.48%	9.35%	14.02%	25.23%
Раз на півроку	36.36%	20.00%	11.82%	6.36%	8.18%	17.27%
Раз на рік	22.95%	16.39%	11.48%	3.28%	13.11%	32.79%
Ніколи	29.41%	11.76%	14.12%	8.24%	12.94%	23.53%

Соціологічний аналіз не підтверджує наявності прямого лінійного зв'язку між максимальною частотою участі в заходах громади та зростанням ефективності нетворкінгу для працевлаштування. Висунута гіпотеза про те, що щомісячне відвідування подій у місті конвертується в економічну вигоду у вигляді знаходження роботи через нові знайомства, не знаходить емпіричного підтвердження. Частка тих, хто знайшов роботу через знайомих серед найактивніших учасників заходів, становить лише двадцять чотири відсотки за загальною вибіркою та двадцять вісім відсотків серед працюючих, що є майже ідентичним показником до респондентів, які взагалі ніколи не відвідують міські події.

Найвищу ефективність працевлаштування через соціальні зв'язки демонструє група із помірною участю в заходах — ті, хто відвідує їх приблизно раз на півроку. У цій категорії частка осіб, які знайшли роботу через знайомих, становить понад тридцять два відсотки по загальній вибірці та перевищує тридцять шість відсотків серед працюючого населення. Це свідчить про те, що для формування дієвого соціального капіталу вирішальною є не лінійна кількість чи частота відвіданих заходів, а їхня якість, цільова спрямованість та глибина виникнення соціальних зв'язків.

Активні учасники щомісячних заходів частіше за інших звертаються до формальних інституційних каналів, зокрема до державних центрів зайнятості, де їхня частка сягає восьми відсотків. Водночас респонденти, які повністю ігнорують міські заходи, значно частіше знаходять роботу через соціальні мережі або залишаються поза ринком праці, складаючи понад двадцять відсотків серед непрацюючого населення. Таким чином, гіперактивний нетворкінг через загальноміські заходи не гарантує безпосередніх працевлаштувальних вигод, а соціальні зв'язки, що виникають під час масових подій, вимагають додаткових інституційних та професійних механізмів конвертації в реальне працевлаштування.

27. У яких формах взаємодії берете участь?

- Культурні заходи: **57.7%**
- Волонтерство: **21.0%**
- Церковні події: **18.9%**
- Батьківські спільноти та Групи за інтересами: по **16.8%**
- Благодійність: **16.5%**
- Неформальні сусідські зустрічі: **14.7%**
- Малі групи підтримки: **12.1%**
- Робоче / студентське середовище: **8.7%**
- Громадська діяльність: **8.5%**
- Освітні проєкти: **7.8%**
- Спортивні об'єднання: **4.0%**

Кореляція питання 4 та 27: Чи впливає початкова мотивація вибору міста на подальшу соціальну активність?

Таблиця 1. Кореляція між початковою мотивацією вибору Львова (питання 4) та формами соціальної активності (питання 27) у відсотках

Мотивація вибору міста	Культурні заходи	Волонтерство	Благодійність	Громадська діяльність	Групи за інтересами	Освітні проєкти (мовні клуби)	Батьківські спільноти	Малі групи підтримки	Неформальні сусідські зустрічі	Церковні події
Активний волонтерський рух та хаби	72.22%	25.00%	25.00%	11.11%	38.89%	13.89%	11.11%	19.44%	19.44%	33.33%
Можливість культурної адаптації	64.52%	22.58%	22.58%	12.90%	25.81%	16.13%	25.81%	16.13%	25.81%	29.03%
Обидві мотивації (волонтерство + адаптація)	75.00%	33.33%	33.33%	16.67%	33.33%	25.00%	25.00%	16.67%	25.00%	25.00%
Позитивне ставлення до міста до війни	63.74%	19.78%	19.78%	13.19%	23.08%	9.89%	19.78%	15.38%	14.29%	27.47%
Розвинена інфраструктура для дітей	67.19%	15.62%	25.00%	4.69%	25.00%	12.50%	37.50%	9.38%	17.19%	18.75%
Наявність роботи або навчання	71.26%	17.24%	14.94%	10.34%	16.09%	4.60%	17.24%	13.79%	18.39%	13.79%
Відчуття безпеки	61.40%	19.88%	16.96%	7.60%	23.39%	8.19%	18.13%	12.28%	15.20%	19.30%
Родичі або знайомі	60.99%	18.13%	15.93%	8.79%	17.58%	6.59%	16.48%	12.64%	12.64%	21.43%
Транзитний пункт (але	49.25%	23.88%	19.40%	10.45%	22.39%	13.43%	25.37%	13.43%	11.94%	19.40%

залишилися)		%	%	%	%					
-------------	--	---	---	---	---	--	--	--	--	--

Таблиця 2. Інтенсивність соціальної залученості залежно від мотивації вибору міста

Категорія мотивації	Середня кількість форм активності (на 1 ос.)	Участь у 3 та більше формах активності %	Участь принаймні в 1 формі активності %
Активний волонтерський рух та хаби	2.69	47.22%	94.44%
Можливість культурної адаптації	2.61	45.16%	90.32%
Розвинена інфраструктура для дітей	2.33	34.38%	98.44%
Позитивне ставлення до міста до війни	2.26	36.26%	96.70%
Транзитний пункт (але залишилися)	02.09	26.87%	95.52%
Відчуття безпеки	02.02	28.07%	95.91%
Наявність роботи або навчання	1.98	22.99%	95.40%
Родичі або знайомі	1.91	25.82%	95.60%
Загалом по вибірці	1.91	24.29%	96.46%

Результати аналізу виявляють переконливий взаємозв'язок між первинними ціннісними орієнтирами ВПО під час вибору території переміщення та їхнім подальшим соціально-громадянським профілем у приймаючій громаді. Початковий вибір міста не є суто спонтанним чи прагматичним рішенням для суттєвої частини переселенців, а виступає проекцією їхніх особистісних настанов та очікувань. Ті внутрішньо переміщені особи, які обирали Львів завдяки наявності активного волонтерського руху, гуманітарних хабів або можливості культурної адаптації, демонструють значно вищий рівень інтегрованості в соціальне життя громади порівняно із середніми показниками по всій вибірці.

Емпіричні дані повністю підтверджують гіпотезу щодо підвищеної участі цих категорій у відповідних профільних сферах. Респонденти, які обрали місто через волонтерський

рух, залучені до волонтерської діяльності у чверті випадків, а до благодійності — також у двадцяти п'яти відсотках, що суттєво перевищує загальновибірковий рівень. Водночас ця група демонструє найвищий рівень участі у групах за інтересами, який досягає майже тридцяти дев'яти відсотків, що у понад два рази перевищує середній показник по вибірці. Аналогічно, респонденти, орієнтовані на культурну адаптацію, виявляють удвічі вищий запит на участь в освітніх проєктах, мовних клубах та лекторіях, де показник залученості становить дещо більше шістнадцяти відсотків проти восьми відсотків загалом по вибірці, а також суттєво частіше беруть участь у неформальних сусідських зустрічах.

Найбільш виражений ефект синергії спостерігається серед вузької групи респондентів, які поєднали у своєму виборі обидва фактори — і волонтерський рух, і культурну адаптацію. У цій когорті третина респондентів системно займається волонтерством та благодійністю, сімдесят п'ять відсотків відвідують культурні заходи, а чверть бере участь у розбудові освітніх та громадянських ініціатив. Крім того, аналіз інтенсивності соціальної залученості показує, що орієнтація на волонтерство та культуру забезпечує найвищу багатовекторність активності. Середня кількість форм суспільної взаємодії на одну особу у цих групах становить дві цілих шістдесят дев'ять сотих та дві цілих шістдесят одну соту відповідно, а частка осіб, залучених до трьох і більше різних видів активності, перевищує сорок п'ять відсотків, тоді як у групах, що орієнтувалися лише на безпеку чи родичів, цей показник не перевищує двадцяти восьми відсотків.

Отримані результати свідчать про те, що початкова ціннісна мотивація створює довготривалий трек соціалізації. Оцінка первинних мотивів прибуття ВПО дозволяє муніципалітету та громадському сектору точніше прогнозувати активне ядро громади, залучати вмотивованих переселенців до волонтерських та культурних мереж, а також розробляти диференційовані програми інтеграції для груп із різним рівнем вихідної суспільної активності.

28. Звідки отримуєте інформацію про події у вашій громаді?

- Телеграм-канали: **67.6%**
- Соціальні мережі: **50.8%**
- Інформаційні ресурси ГО та волонтерів: **38.8%**
- Родичі, друзі, знайомі: **31.4%**
- Офіційні ресурси місцевої влади: **27.0%**
- Розсилки (Viber, SMS, email): **26.7%**
- Сусіди або місцеві жителі вашого району: **12.1%**
- Місцеві інтернет-видання: **10.6%**
- Колеги по роботі або одногрупники: **10.6%**
- Загальнонаціональні інтернет-ЗМІ та Зовнішня реклама: по **7.8%**
- YouTube-канали, відеоблоги та подкасти: **6.4%**
- Телебачення (марафон або місцеві канали): **2.6%**
- Радіостанції: **1.2%**

Як джерела інформації впливають на оцінку якості взаємодії з владою?

Джерело інформації	Низька оцінка (0-2 бали)	Висока оцінка (3-5 балів)
Користувачі Telegram-каналів	38.33%	61.67%
Користувачі офіційних ресурсів	27.83%	72.17%

Категорія споживання інформації	Низька оцінка (0-2 бали)	Висока оцінка (3-5 балів)	Кількість респондентів
Тільки Telegram (без офіційних)	43.96%	56.04%	207
Тільки офіційні (без Telegram)	37.14%	62.86%	35
Споживають обидва джерела	23.75%	76.25%	80
Інші джерела (без вказаних двох)	48.04%	51.96%	102
Загалом по вибірці	40.57%	59.43%	424

Результати чітко демонструють, що респонденти, які отримують інформацію переважно або виключно з Telegram-каналів, справді схильні давати нижчі оцінки якості взаємодії з органами влади порівняно з тими, хто користується офіційними ресурсами. Серед користувачів, які покладаються виключно на Telegram і при цьому ігнорують офіційні канали, частка низьких оцінок складає майже сорок чотири відсотки. Натомість серед тих, хто користується лише офіційними джерелами місцевої влади, рівень невдоволення є нижчим і становить трохи більше тридцяти семи відсотків.

При розгляді загальної аудиторії кожного з каналів, включаючи перетини, зазначена тенденція повністю зберігається. Близько тридцяти восьми відсотків усіх читачів Telegram-каналів оцінили взаємодію з владою на низькому рівні, тоді як серед користувачів офіційних ресурсів таких виявилось менше двадцяти восьми відсотків. Це свідчить про наявність специфічної інформаційної бульбашки, яка може формувати більш критичне або скептичне ставлення до інституцій серед аудиторії месенджерів. Telegram-канали часто фокусуються на швидкому, емоційно забарвленому контенті та критиці, що зрештою може екстраполюватися на особистий соціальний досвід громадян та їхнє загальне сприйняття якості муніципальних чи державних послуг.

Окремим і надзвичайно цікавим висновком є те, що найвищий рівень задоволеності взаємодією демонструє група респондентів, яка свідомо споживає інформацію з обох джерел одночасно. Серед тих, хто поєднує читання Telegram-каналів із перевіркою офіційних ресурсів, частка низьких оцінок є найменшою по всій вибірці і складає менше двадцяти чотирьох відсотків, а позитивні оцінки сягають понад сімдесяти шести відсотків.

відсотків.

Це прямо вказує на те, що диверсифікація джерел інформації та вихід за межі однієї інформаційної бульбашки сприяють більш об'єктивному і збалансованому сприйняттю дій влади. Комплексне споживання інформації позитивно корелює з вищою оцінкою інституційної комунікації, тоді як найнижчі показники довіри спостерігаються у тих, хто опинився поза межами впливу як офіційних, так і популярних альтернативних каналів зв'язку.

Взаємодія з органами влади

29. Чи мали досвід взаємодії з органами влади?

- Так: **53.4%**
- Ні: **46.6%**

30. Оцініть якість взаємодії. (від 0 до 5)

- 4: **26.2%**
- 0: **22.2%**
- 3: **21.7%**
- 5: **11.6%**
- 2: **11.3%**
- 1: **6.9%**

Кореляція питань 32 та 30: Як особистий досвід упередженого ставлення (особливо при "зверненнях до державних чи комунальних установ" або "пошуку... житла") впливає на фінальну оцінку якості взаємодії з владою (від 0 до 5)? Гіпотеза: Навіть якщо послуга надана технічно правильно (Q31), відчуття дискримінації радикально обвалює оцінку інституцій.

Категорія особистого досвіду упередження (Q32)	Низька оцінка (0–2 бали) %	Висока оцінка (3–5 балів) %	Критична оцінка (0–1 бал) %	Оцінка 0 балів (дуже неякісно) %	Середній бал (0–5)
У державних / комунальних установах (ЦНАП, соцзахист, лікарні, школи)	56.52%	43.48%	43.48%	26.09%	02.09
При пошуку або оренді житла (відмови власників)	52.94%	47.06%	37.25%	31.37%	2.14

У побутовому спілкуванні (сусіди, перехожі, соцмережі)	46.58%	53.42%	31.51%	20.55%	2.44
При працевлаштуванні / на робочому місці	46.15%	53.85%	38.46%	34.62%	02.08
У сфері обслуговування чи громадському транспорті	40.00%	60.00%	17.78%	11.11%	2.71
Важко відповісти	37.31%	62.69%	25.37%	22.39%	2.72
Без досвіду упередження (ніколи не стикалися)	25.86%	74.14%	23.28%	18.97%	03.02
Сукупно: всі респонденти з досвідом упередження	48.55%	51.45%	33.20%	23.65%	2.32

Соціологічний аналіз емпіричних даних свідчить про наявність вираженого руйнівного впливу суб'єктивного досвіду упередженого ставлення на сприйняття інституційної якості та довіру до державних і муніципальних органів. Порівняння груп респондентів показує, що відсутність дискримінаційного досвіду є визначальною умовою позитивного сприйняття публічних послуг. Серед осіб, які жодного разу не зіткнулися з упередженістю, майже сімдесят чотири відсотки оцінюють якість взаємодії з владою на високому рівні від трьох до п'яти балів із середнім значенням три цілих дві сотих бала. У цій групі частка низьких оцінок є найменшою по вибірці і становить лише близько двадцяти шести відсотків.

Натомість наявність будь-якого досвіду дискримінації радикально переформатовує сприйняття та подвоює частку негативних оцінок. Найбільш деструктивний вплив фіксується у випадках упередженого ставлення безпосередньо у державних або комунальних установах, таких як ЦНАПи, органи соціального захисту, заклади охорони здоров'я чи освіти. Серед громадян, які зазнали неналежного або упередженого ставлення в цих закладах, частка низьких оцінок якості взаємодії зростає до п'ятдесяти шести з половиною відсотків, а середній бал обвалюється до двох цілих дев'яти сотих. Понад сорок три відсотки осіб із цієї групи поставили критичні оцінки у нуль або один бал, а понад двадцять шість відсотків вказали абсолютний нуль, зазначаючи про вкрай неякісне надання послуг.

Аналогічний обвал лояльності спостерігається серед тих, хто стикався з дискримінацією під час пошуку або оренди житла. У цій категорії майже п'ятдесят три відсотки респондентів оцінили взаємодію з владою на рівні від нуля до двох балів, а частка абсолютного нуля сягнула максимуму у понад тридцять один відсоток. Це вказує на те, що навіть якщо інституційна процедура чи видача документа була виконана технічно правильно та у встановлені терміни, перенесений емоційний негатив від упередженого ставлення або відмови переноситься на загальне сприйняття міської влади та державних органів. Суб'єктивне відчуття дискримінації повністю нейтралізує позитивний ефект від процедурної справності функціонування інституцій, формуючи стійку критичну установку та високий рівень незадоволення.

31. З яких питань Ви найчастіше зверталися до державних установ?

- Отримання довідки ВПО та реєстрація місця проживання: **87.9%**
- Оформлення державних соціальних виплат чи пенсій: **60.3%**
- Отримання гуманітарної допомоги: **39.2%**

- Оформлення або відновлення особистих документів: **35.5%**
- Реєстрація на отримання фінансової допомоги від міжнародних фондів: **29.3%**
- Медичні питання: **18.7%**
- Юридична допомога: **17.0%**
- Питання пошуку або надання житла: **13.5%**
- Влаштування дітей до навчальних закладів: **12.5%**
- Участь в освітніх/культурних заходах: **7.1%**
- Психосоціальна підтримка: **5.4%**
- Допомога у працевлаштуванні: **4.7%**
- Нікуди не звертався(лася): **2.8%**
- Консультації щодо власного бізнесу: **1.2%**

Кореляція між питаннями 31 та 30: Звернення з яких питань генерують найбільше незадоволення владою?

Тематика звернення (Q31)	Низька оцінка (0–2 бали) %	Висока оцінка (3–5 балів) %	Оцінка 0 балів (дуже неякісно) %	Середній бал (0–5)
Допомога у працевлаштуванні / перекваліфікації	45.00%	55.00%	30.00%	2.40
Пошук або надання житла (тимчасового / постійного)	43.86%	56.14%	15.79%	2.79
Юридична допомога (права, житло, руйнування)	41.67%	58.33%	19.44%	2.69
Отримання довідки ВПО та реєстрація проживання	40.75%	59.25%	22.25%	2.57
Влаштування дітей до садків та шкіл	39.62%	60.38%	18.87%	2.72
Оформлення соціальних виплат чи пенсій	38.04%	61.96%	20.00%	2.70
Фінансова допомога від міжнародних фондів	36.00%	64.00%	22.40%	2.71
Отримання гуманітарної допомоги	33.73%	66.27%	21.08%	2.80
Оформлення / відновлення документів (паспорт, ІПН)	33.33%	66.67%	16.67%	2.93
Психосоціальна підтримка	26.09%	73.91%	8.70%	3.35
Медичні питання (сімейний лікар, ліки, доступ)	25.32%	74.68%	12.66%	3.23
Участь в освітніх, культурних чи інтеграційних заходах	16.67%	83.33%	10.00%	3.43

Аналіз взаємозв'язку між проблематикою звернень внутрішньо переміщених осіб та підсумковою оцінкою якості взаємодії з владою демонструє чітку залежність: що складнішою та інституційно дефіцитнішою є проблема, то вищим є рівень незадоволення респондентів. Результати свідчать, що найбільший рівень критичного

ставлення генерують питання, пов'язані з економічною адаптацією, житловим забезпеченням та правово-адміністративною бюрократією.

Зокрема, звернення з питань працевлаштування та перекваліфікації викликають найбільшу частку негативних оцінок — сорок п'ять відсотків респондентів оцінили цю взаємодію на рівні від нуля до двох балів, а тридцять відсотків поставили вкрай низьку оцінку у нуль балів. Питання пошуку або надання житла посідають друге місце за рівнем невдоволення: майже сорок чотири відсотки заявників висловили негативну оцінку якості взаємодії. Це підтверджує висунуту гіпотезу про те, що розв'язання житлової проблеми генерує суттєво більше незадоволення владою порівняно з базовими адміністративними процедурами. Додатковим джерелом напруги є звернення щодо юридичної допомоги, де частка негативних оцінок становить біля сорока двох відсотків.

Натомість оформлення довідки ВПО та реєстрація місця проживання є наймасовішим приводом для звернень, охоплюючи триста сімдесят три респонденти з чотирьохсот двадцяти чотирьох. Попри високе загальне навантаження на сервісні центри, рівень незадоволення у цій категорії є дещо нижчим, ніж у житловому чи працевлаштувальному секторах, і становить близько сорока бір відсотка. При цьому оформлення соціальних виплат та виготовлення особистих документів демонструють відносно вищий рівень задоволеності: у цих сферах негативні оцінки складають близько тридцяти восьми та тридцяти трьох відсотків відповідно, а середні бали наближаються до трьох за шестибальною шкалою.

Найменше незадоволення владними та громадськими інституціями спостерігається у сферах гуманітарного, медичного та інтеграційного супроводу. Медичні питання, психосоціальна підтримка, а також участь у культурних й освітніх заходах демонструють найвищі показники задоволеності серед ВПО — частка позитивних оцінок у цих сферах варіюється від майже сімдесяти п'яти до вісімдесяти трьох відсотків, а середні бали перевищують три цілих два десятих. Це вказує на те, що базові сервісні та гуманітарні механізми адаптації у Львівській громаді налагоджені відносно ефективно, тоді як структурні проблеми забезпечення житлом, зайнятості та юридичного захисту залишаються головними чинниками інституційної недовіри та незадоволення.

32. Чи відчували Ви випадки упередження або гіршого ставлення до себе?

- Ні, ніколи не стикався(лася): **27.4%**
- Так, у побутовому спілкуванні: **17.0%**
- Важко відповісти: **15.8%**
- Так, під час пошуку або оренди житла: **12.1%**
- Так, під час звернень до державних чи комунальних установ: **10.9%**
- Так, у сфері обслуговування чи громадському транспорті: **10.6%**
- Так, при працевлаштуванні або безпосередньо на робочому місці: **6.1%**

Наскільки сильно досвід упередженого ставлення (особливо при пошуку житла чи в держустановах) руйнує відчуття приналежності до громади Львова?

Досвід упередженого ставлення є вирішальним деструктивним чинником, що суттєво знижує рівень суб'єктивного відчуття приналежності ВПО до Львівської громади. Найбільш руйнівний вплив має дискримінація в державних та комунальних установах, а також у сфері оренди житла, де частка осіб із крайнім ступенем відчуження від громади зростає у три-сім разів порівняно з респондентами, які не стикалися з упередженнями.

Таблиця 1. Кореляція між досвідом упередження (Питання 32) та відчуттям приналежності до громади (Питання 21)

Досвід упередженого ставлення (Q32)	Низький зв'язок (0–2 бали)	Високий зв'язок (3–5 балів)	Середній бал (0–5)
Відсутній (ніколи не стикалися)	25.00%	75.00%	03.07
При працевлаштуванні / на роботі	26.92%	73.08%	2.69
При пошуку або оренді житла	43.14%	56.86%	2.39
У сфері обслуговування / транспорті	53.33%	46.67%	2.31
У побутовому спілкуванні (сусіди, соцмережі)	58.90%	41.10%	2.14
У державних чи комунальних установах (ЦНАП, соцзахист, лікарні)	54.35%	45.65%	2.13
Важко відповісти	52.24%	47.76%	2.28
Усі, хто стикався з упередженням (загалом)	50.21%	49.79%	2.28

Таблиця 2. Глибинний розподіл сили зв'язку з громадою залежно від сфера упередження (%)

Категорія досвіду упередження	Критичне відчуження (0–1 бал)	Помірний зв'язок (2–3 бали)	Сильна інтегрованість (4–5 балів)	Відсутність повної відчуженості (0 балів)
Без досвіду упередження	12.93%	48.28%	38.79%	3.45%
Упередження у держустановах	39.13%	34.78%	26.09%	26.09%
Упередження при пошуку житла	33.33%	39.22%	27.45%	17.65%
Упередження в побуті та соцмережах	38.36%	39.73%	21.92%	15.07%
Загалом по вибірці (всі 424 ос.)	26.89%	46.93%	26.18%	12.03%

Результати емпіричного аналізу перехресних даних показують чітку зворотну залежність між наявністю досвіду упередженого ставлення та рівнем локальної соціальної ідентифікації внутрішньо переміщених осіб. Порівняльний аналіз підтверджує, що відсутність дискримінаційних бар'єрів є ключовою передумовою успішної локальної інтеграції. Респонденти, які жодного разу не стикалися з негативним або упередженим ставленням у Львівській громаді, демонструють найвищий середній бал відчуття приналежності, який становить трохи більше трьох пунктів за шестибальною шкалою. У цій групі три чверті респондентів оцінюють свій зв'язок із громадою на високому рівні від трьох до п'яти балів, а частка осіб із повним відчуженням є мінімальною і не перевищує трьох з половиною відсотків.

Натомість наявність будь-якого досвіду упередження суттєво знижує показники соціальної згуртованості. Середній бал відчуття приналежності серед осіб, які зазнали упередженого ставлення, падає до двох цілих двадцяти восьми сотих бала, а частка людей з низьким рівнем зв'язку зростає удвічі, досягаючи п'ятдесяти відсотків. Найбільш руйнівним інституційним чинником виявляється дискримінаційний досвід під час звернень до державних або комунальних установ, таких як ЦНАП, медичні заклади, школи чи органи соціального захисту. У цій категорії середня оцінка інтегрованості знижується до найнижчого значення у дві цілих тринадцять сотих бала. Понад тридцять дев'ять відсотків респондентів із цієї групи перебувають у стані критичного відчуження від громади, а понад двадцять шість відсотків вказали абсолютний нуль, зазначаючи, що взагалі не відчувають себе частиною Львова, що є найвищим показником серед усіх досліджуваних факторів.

Упередженість під час пошуку та оренди житла, зокрема відмови з боку власників нерухомості, також чинить потужний деструктивний вплив на формування соціальної ідентичності переміщених осіб. Понад сорок три відсотки тих, хто зіткнувся з житловою дискримінацією, мають низьке відчуття зв'язку з містом, а третина респондентів фіксує критичне відчуження на рівні нуля або одного бала. Не менш вагомим є побутовий негатив у щоденному спілкуванні, де рівень низької інтегрованості сягає майже п'ятдесяти дев'яти відсотків. Отримані дані свідчать про те, що інституційні та побутові бар'єри не просто створюють тимчасовий дискомфорт, а безпосередньо руйнують емоційний і соціальний зв'язок внутрішньо переміщених осіб із громадою перебування, перешкоджаючи їхній довгостроковій інтеграції.

33. Чи зверталися ви особисто до органів влади щодо питань вашого житла?

- Ні: **71.4%**
- Так: **28.6%**

Кореляція між питаннями 33 та 30: Чи ті 28.6%, які особисто зверталися до влади щодо питань житла, дають найнижчі оцінки (0-2 бали) якості взаємодії? Оскільки 52.5% очікують від влади саме вирішення житлового питання, це може бути головною точкою інституційного розчарування.

Категорія звернення щодо житла	Низька оцінка (0–2 бали) %	Висока оцінка (3–5 балів) %	Критична оцінка (0–1 бал) %	Оцінка 0 балів (вкрай неякісно) %	Середній бал (0–5)	Медіана	а від вибірки
Так (особисто зверталися)	35.54%	64.46%	23.14%	13.22%	2.89	3.0	28.54%
Ні (не зверталися)	42.57%	57.43%	31.68%	25.74%	2.45	3.0	71.46%

Аналіз емпіричних даних спростовує висунуту гіпотезу про те, що особисті звернення до органів влади з житлових питань є головною точкою інституційного розчарування та генерують найнижчі оцінки якості взаємодії. Результати опитування демонструють протилежну тенденцію: особи, які зверталися до місцевого самоврядування чи адміністрацій щодо умов проживання, оцінюють взаємодію з владою статистично вище, ніж ті, хто з такими питаннями не звертався.

Серед ста двадцяти одного респондента (що становить двадцять вісім з половиною відсотків від загальної вибірки), які мали досвід звернень із житлових питань, частка низьких оцінок взаємодії становить трохи більше тридцяти п'яти відсотків. Натомість серед групи громадян, які не зверталися з приводу житла, цей показник є суттєво вищим і перевищує сорок два відсотки. Відповідно, середній бал задоволеності якістю комунікації у групі заявників щодо житла становить дві цілих вісімдесят дев'ять сотих бала, тоді як у решти респондентів він знижується до двох цілих сорока п'яти сотих.

Особливо показовою є розбіжність у частці критично негативних оцінок. Серед тих, хто не звертався до влади щодо житла, майже двадцять шість відсотків поставили якості інституційної взаємодії абсолютний нуль, маркуючи її як вкрай неякісну. У групі осіб, які намагалися розв'язати житлові питання через органи влади, частка нульових оцінок є вдвічі меншою і становить трохи більше тринадцяти відсотків.

Отримані результати свідчать про те, що безпосередній контакт із владними структурами щодо житла, незважаючи на об'єктивну складність проблеми та дефіцитність ресурсу, не призводить до найглибшого обвалу довіри. Вищий рівень негативу та відчуження серед тих, хто не звертався з цих питань, вказує на те, що головні драйвери інституційного розчарування лежать поза межами житлових звернень. Це може бути наслідком розчарування загальною політикою, браку проактивної комунікації з боку громади, або ж наявності серйозних бар'єрів під час отримання інших адміністративних, соціальних чи гуманітарних послуг.

Інформація та підтримка

34. Де Ви шукали інформацію ДО прибуття?

- Родичі, друзі або знайомі: **49.6%**
- Волонтерські центри та гуманітарні хаби: **23.6%**
- Спеціалізовані Telegram-канали або Viber-чати: **16.8%**
- Офіційні державні ресурси: **11.3%**
- Локальні групи міста в соціальних мережах (Facebook, Instagram): **11.1%**
- Гарячі лінії: **9.0%**
- Офіційні ресурси місцевої влади: **8.0%**
- Місцеві жителі (власники житла, сусіди, перехожі): **7.1%**
- Інформаційні пункти на вокзалах: **6.9%**
- Представники міжнародних організацій (Червоний Хрест, ООН): **6.4%**
- Релігійні організації та місцеві церкви: **6.1%**
- Місцеві ЗМІ: **2.4%**
- Загальнонаціональні медіа: **1.4%**

35. Де реально отримали інформацію після прибуття?

- Волонтерські центри та гуманітарні хаби: **44.0%**
- Родичі, друзі або знайомі: **43.7%**
- Спеціалізовані Telegram-канали або Viber-чати: **28.1%**
- Представники міжнародних організацій: **17.0%**
- Релігійні організації та місцеві церкви: **14.7%**
- Локальні групи міста в соціальних мережах: **13.2%**
- Офіційні ресурси місцевої влади: **13.0%**
- Офіційні державні ресурси: **11.3%**
- Місцеві жителі: **11.1%**
- Інформаційні пункти на вокзалах: **9.5%**
- Гарячі лінії: **7.6%**
- Місцеві ЗМІ: **3.8%**
- Загальнонаціональні медіа: **1.7%**

36. Якої підтримки сьогодні бракує?

- Житло: **71.6%**
- Фінансова допомога: **56.5%**
- Гуманітарна допомога: **40.9%**
- Доступні ліки та медикаменти: **19.1%**
- Відновлення (психоемоційне): **18.4%**
- Психологічна підтримка: **15.8%**
- Доступ до медичних послуг: **13.2%**
- Юридичні консультації: **12.8%**
- Робота та її пошук: **10.4%**
- Простори для спілкування, соціалізації та пошуку нових знайомств у громаді: **9.9%**
- Освіта дітей: **8.7%**
- Курси перекваліфікації або здобуття нової затребуваної професії: **8.3%**
- Документи: **8.0%**
- Спеціалізований догляд за літніми людьми або членами родини з інвалідністю: **4.0%**

- Бізнес-підтримка (гранти, пільгові кредити чи менторство): **3.5%**

Кореляція Питання 5 та 36: Як відрізняються потреби тих, хто у статусі ВПО з 2014 року, від тих, хто перемістився у 2022 чи 2024 роках?

Категорія потрібної підтримки (Q36)	ВПО з 2014–2021 рр.	ВПО з 2022 року	ВПО з 2023 року	Новопереміщені 2024–2026 рр. (	Загалом по вибірці
Житло (пільгове, компенсації, тимчасове)	72.22%	70.52%	71.88%	82.14%	71.46%
Фінансова допомога	61.11%	57.23%	56.25%	46.43%	56.60%
Гуманітарна допомога (харчування, речі)	38.89%	41.91%	28.12%	42.86%	40.80%
Психологічна підтримка та відновлення	22.22%	28.03%	15.62%	21.43%	26.42%
Медичні послуги та доступні ліки	22.22%	24.57%	25.00%	17.86%	24.06%
Робота, її пошук та перекваліфікація	16.67%	18.50%	12.50%	3.57%	16.98%
Юридичні консультації	22.22%	11.56%	21.88%	10.71%	12.74%
Простори для спілкування та соціалізації	11.11%	9.54%	12.50%	14.29%	10.14%
Освіта дітей та дитячий розвиток	11.11%	9.25%	12.50%	0.00%	8.96%
Оформлення та відновлення документів	5.56%	7.51%	15.62%	7.14%	8.02%
Бізнес-підтримка (гранти, кредити)	5.56%	3.47%	6.25%	0.00%	3.54%

Аналізуючи ці дані, ми бачимо, що, уявлення про те, що потреба в гуманітарній допомозі лінійно падає з часом, не знаходить повного підтвердження в емпіричних даних. Запит на гуманітарну підтримку залишається високим і стабільним серед усіх часових когорт, коливаючись у межах від тридцяти дев'яти до сорока трьох відсотків як серед тих, хто перемістився у 2014–2021 роках, так і серед тих, хто прибув протягом останніх років. Це свідчить про наявність тривалої матеріальної вразливості та відсутність повної фінансової самодостатності навіть у довгостроковій перспективі.

Водночас гіпотеза щодо зростання запиту на юридичні консультації, бізнес-підтримку та інтеграційні простори повністю підтверджується при порівнянні довготривалих ВПО з новоприбулими. Респонденти, які перебувають у статусі ВПО з 2014–2021 років, демонструють удвічі вищий запит на юридичний супровід — понад двадцять два

відсотки порівняно з майже одинадцятьма відсотками серед осіб, які перемістилися у 2024–2026 роках. Подібна тенденція спостерігається і щодо підтримки власної справи: серед ВПО першої хвилі запит на бізнес-гранти та кредитування становить майже шість відсотків, тоді як серед новоприбулих останнього року він повністю відсутній, що пояснюється пріоритетом першочергового виживання над підприємницькими планами.

Потреба в просторах для соціалізації та спілкування демонструє незначне зростання серед новопереміщених осіб, досягаючи понад чотирнадцяти відсотків, що вказує на гострий дефіцит первинного соціального капіталу та нових зв'язків одразу після переїзду. Домінуючим і базовим дефіцитом для всіх категорій ВПО без винятку залишається житлова проблема, яка досягає піку у понад вісімдесят два відсотки серед тих, хто перемістився у 2024–2026 роках, та утримується на рівні сімдесяти двох відсотків навіть через десять років після первинного переміщення. Одночасно спостерігається поступове зменшення залежності від прямої фінансової допомоги: від понад шістдесяти одного відсотка у довготривалих ВПО до сорока шести відсотків у новоприбулих, що відображає зміну адаптаційних стратегій та поступовий перехід від екстрених виплат до пошуку довгострокових системних рішень.

Намір залишатися

37. Які Ваші подальші плани щодо проживання у Львові?

- Ще не визначився(лася) зі своїми планами / Важко відповісти: **35.5%**
- Поки що залишаюся тут, але за першої ж можливості планую повернутися до рідного міста/громади: **25.1%**
- Повністю пов'язую своє майбутнє зі Львовом і не планую переїжджати: **22.7%**
- Поки що залишаюся тут, але в майбутньому планую переїзд до іншої громади в межах України: **13.0%**
- Розглядаю можливість переїзду за кордон: **3.3%**

Кореляція між питаннями 37 та 1: Як першопричина переїзду впливає на горизонт планування? Чи ті, хто виїхав через "Окупацію території" або "Руйнування житла", частіше "Повністю пов'язують своє майбутнє зі Львовом", порівняно з тими, хто виїхав через "Страх опинитися на тимчасово окупованій території"?

	Повністю пов'язують майбутнє зі Львовом %	Планують повернутися до рідного міста %	Планують переїзд в іншу громаду України %	Розглядають переїзд за кордон %	Активно готуються до переїзду %	Відповіли / Важко відповісти %
Першопричина переміщення						
Страх опинитися на окупованій	29.53%	24.16%	10.07%	2.68%	0.67%	32.89%

території						
Втрата роботи / доходу / бізнесу	26.32%	22.81%	9.65%	4.39%	0.88%	35.96%
Безпосередня загроза життю	25.89%	21.68%	13.59%	2.59%	0.32%	35.92%
Постійний психологічний тиск	24.00%	28.00%	12.00%	1.33%	0.67%	34.00%
Евакуація родини	23.64%	26.36%	11.82%	7.27%	0.00%	30.91%
Руйнування житла / інфраструктури	23.15%	18.52%	14.81%	0.00%	0.00%	43.52%
Окупація території	22.38%	24.19%	13.36%	2.89%	0.72%	36.46%
Неможливість працювати або навчатися	21.58%	20.14%	14.39%	4.32%	0.72%	38.85%
Забезпечення безпеки для дітей	21.17%	21.17%	14.60%	2.19%	0.73%	40.15%
Дефіцит базових товарів та продуктів	20.00%	20.00%	15.56%	3.33%	1.11%	40.00%
Відсутність доступу до медичної допомоги	19.70%	27.27%	12.88%	3.03%	0.76%	36.36%
Відсутність базових комунікацій (світло, вода)	17.89%	26.32%	15.79%	5.26%	0.00%	34.74%

Соціологічний аналіз емпіричних даних спростовує висунуту гіпотезу про те, що невідворотні та безповоротні фактори втрати рідного дому, такі як факт окупації території або фізичне руйнування житла, стимулюють вищий рівень довгострокової укоріненості у Львівській громаді порівняно із запобіжним превентивним виїздом. Уявлення про те, що відсутність фізичного житла зауважує автоматичну інтеграцію у приймаючу громаду, виявляється спрощеним, оскільки саме превентивна евакуація демонструє вищий рівень готового горизонту планування.

Серед респондентів, які залишили свої домівки через страх опинитися на тимчасово окупованій території, частка осіб, які повністю пов'язують своє майбутнє зі Львовом і не планують переїжджати, є найвищою серед усіх безпекових категорій і становить дев'ятнадцять з половиною відсотків. Натомість серед громадян, які пережили фактичну окупацію території або фізичне руйнування свого житла, показник остаточної укоріненості у Львові є суттєво нижчим і складає двадцять дві цілих тридцять вісім сотих відсотка та двадцять три цілих п'ятнадцять сотих відсотка відповідно.

Основною причиною цієї розбіжності є високий рівень неоформленості життєвих планів та стан вимушеної підвішеності у групі постраждалих від прямих руйнувань. Серед опитаних, чиє житло або інфраструктура були зруйновані, частка тих, хто не визначився зі своїми планами чи вагається з відповіддю, сягає максимуму по вибірці і перевищує сорок три з половиною відсотки. Втрата майна створює ситуацію глибокої економічної невизначеності, за якої ВПО не мають достатності ресурсів для купівлі чи тривалої оренди житла у Львові, що заважає ухваленню остаточного рішення про довгострокове вкорінення.

Водночас респонденти, які виїхали превентивно через страх окупації, частіше володіли збереженими фінансовими ресурсами, документами та можливістю планового переїзду, що дозволило їм швидше адаптуватися та ухвалювати рішення щодо подальшого проживання. У цій групі частка тих, хто вагається з планами, є значно нижчою і становить близько тридцяти трьох відсотків. Показники бажання повернутися до рідного міста серед осіб з окупації та превентивного виїзду є майже ідентичними — близько двадцяти чотирьох відсотків, тоді як у категорії осіб зі зруйнованим житлом намір повернутися падає до вісімнадцяти з половиною відсотків за одночасного зростання орієнтації на переїзд до інших громад України.

38. Чи порадили б Ви Львів іншим ВПО?

- Скоріше так: **40.4%**
- Важко відповісти: **33.3%**
- Точно так: **15.8%**
- Скоріше ні: **6.9%**
- Ні: **3.5%**

39. Що Львівська громада\органи влади могла б зробити, щоб покращити якість Вашого життя?

Абсолютна більшість запитів до місцевої влади стосується житлової проблеми. Респонденти найчастіше вказують на неможливість самостійно вирішити питання з орендою без допомоги міста чи держави.

- **Вирішення житлового питання (соціальне житло, компенсація оренди): 52.5%** (Створення соціального/муніципального житла, регулювання цін на оренду, часткова компенсація вартості оренди, надання безкоштовного житла).
- **Нічого / Важко відповісти / Все влаштовує: 15.4%** (Частина респондентів не має конкретних запитів до влади або просто висловлює подяку громаді).
- **Фінансова підтримка / Пільги / Виплати: 8.5%** (Збереження або відновлення соціальних виплат, пільги на проїзд у транспорті чи на оплату навчання дітей).
- **Працевлаштування та перекваліфікація: 6.1%** (Допомога з пошуком роботи, безкоштовні курси на затребувані професії, підтримка релокованого бізнесу).
- **Гуманітарна / Матеріальна допомога: 4.3%** (Продуктові набори, допомога в облаштуванні побуту "з нуля", надання базових речей).
- **Соціальна інтеграція, повага, заходи для ВПО: 3.3%** (Запити на зміну упередженого ставлення, організація дозвілля для переселенців, покращення локальної інфраструктури, наприклад, дитячих майданчиків біля прихистків).

- **Медична підтримка: 1.2%** (*Доступність фахових лікарів, програми лікування та оздоровлення для дітей ВПО*).